

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2002/12/EG

av den 5 mars 2002

om ändring av rådets direktiv 79/267/EEG när det gäller solvensmarginalkraven för livförsäkringsföretag

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 47.2 och artikel 55 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs
yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

(1) I den handlingsplan för finansiella tjänster som godkändes av Europeiska rådet i Köln den 3 och 4 juni 1999 och i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 erkänns betydelsen av en solvensmarginal för försäkringsföretag, när det gäller att skydda försäkringstagarna på den inre marknaden genom att säkerställa att tillräckliga kapitalkrav ställs på försäkringsföretagen utifrån arten av de risker de försäkrar.

(2) Enligt rådets första direktiv 79/267/EEG av den 5 mars 1979 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva direkt livförsäkringsrörelse ⁽⁴⁾ skall försäkringsföretag ha solvensmarginaler.

(3) Kravet på att försäkringsföretagen, utöver de tekniska avsättningar de gör för att kunna uppfylla sina åtaganden enligt försäkringsavtalen, också skall upprätthålla en solvensmarginal som skall fungera som buffert vid en ogynnsam affärsutveckling är ett viktigt inslag i systemet för stabilitetstillsyn till skydd för försäkrade och försäkringstagare.

(4) De nu gällande bestämmelserna om solvensmarginal i direktiv 79/267/EEG har förblivit i stort sett oförändrade i senare gemenskapslagstiftning, och enligt rådets direktiv 92/96/EEG av den 10 november 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser direkt livförsäkring (tredje livförsäkringsdirektivet) ⁽⁵⁾ skulle kommissionen till den försäkringskommitté som inrättades genom rådets direktiv 91/675/EEG ⁽⁶⁾ över-

lämna en rapport om behovet av en ytterligare harmonisering av solvensmarginalen.

(5) Kommissionen har utarbetat en sådan rapport utifrån rekommendationerna i den rapport om försäkringsföretagens solvens som framlagts av konferensen för försäkringstillsynsmyndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater.

(6) Det befintliga systemet med sin enkla och handfasta karaktär ansågs visserligen ha fungerat tillfredsställande och bygga på sunda principer som medger betydande öppenhet och insyn, men svagheter kunde enligt rapporten konstateras i specifika fall.

(7) Det finns behov av att öka den befintliga minsta garantifonden, särskilt till följd av inflationsutvecklingen när det gäller försäkringsärsättningar och driftskostnader efter det att kravet på sådana fonder ursprungligen antogs.

(8) I syfte att förbättra solvensmarginalens kvalitet bör möjligheten att beakta framtida vinst i den disponibla solvensmarginalen begränsas och vara beroende av vissa villkor samt i vilket fall som helst upphöra efter 2009.

(9) För att i framtiden undvika plötsliga större ökningsar av beloppet för den minsta garantifonden bör en mekanism inrättas som leder till att ökningarna ligger i linje med det europeiska konsumentprisindexet.

(10) I vissa situationer, där försäkringstagarnas rättigheter är hotade, behöver de behöriga myndigheterna befogenheter för att kunna ingripa i ett tillräckligt tidigt skede, men då de utövar dessa befogenheter måste de underlätta försäkringsföretagen om de skäl som har föranlett sådana tillsynsåtgärder i enlighet med principerna för sunda och korrekta förvaltningsförfaranden. Så länge det föreligger en sådan situation bör de behöriga myndigheterna vara förhindrade att utfärda intyg om att försäkringsföretaget har en tillräcklig solvensmarginal.

(11) Mot bakgrund av utvecklingen på marknaden för återförsäkring som tas av direktförsäkringsgivare måste de behöriga myndigheterna ges befogenheter att under vissa förhållanden minska nedsättningen av solvensmarginalkravet.

⁽¹⁾ EGT C 96 E, 27.3.2001, s. 123.

⁽²⁾ EGT C 193, 10.7.2001, s. 21.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 4 juli 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT) och rådets beslut av den 14 februari 2002.

⁽⁴⁾ EGT L 63, 13.3.1979, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 95/26/EG (EGT L 168, 18.7.1995, s. 7).

⁽⁵⁾ EGT L 360, 9.12.1992, s.1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/64/EG (EGT L 290, 17.11.2000, s. 27).

⁽⁶⁾ EGT L 374, 31.12.1991, s. 32.

- (12) Genom detta direktiv bör minimistandarder för solvensmarginalkraven fastställas, samtidigt som en medlemsstat bör kunna föreskriva striktare regler för försäkringsföretag som auktoriserats av medlemsstatens egna behöriga myndigheter.
- (13) Direktiv 79/267/EEG bör ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av direktiv 79/267/EEG

Direktiv 79/267/EEG ändras på följande sätt:

1. Artikel 3.2 skall ersättas med följande:

”2. ömsesidiga institut, då

- stadgarna innehåller bestämmelser som medger uttag av extra bidrag eller minskning av förmånerna eller uttag från andra personer som förbundit sig här till, och
- den årliga premieinkomsten för de verksamheter som omfattas av detta direktiv inte överstiger 5 000 000 euro under tre på varandra följande år; om detta belopp överskrider under tre på varandra följande år skall bestämmelserna i detta direktiv gälla från och med det fjärde året.

Denna artikel skall dock inte förhindra ömsesidiga försäkringsföretag från att ansöka om att få, eller fortsätta att ha, licens enligt detta direktiv.”

2. Artiklarna 18, 19 och 20 skall ersättas med följande:

”Artikel 18

1. Varje medlemsstat skall föreskriva att alla försäkringsföretag som har sitt huvudkontor inom dess territorium vid varje tidpunkt skall ha en tillräcklig disponibel solvensmarginal i förhållande till sin samlade verksamhet, som åtminstone motsvaras av kraven i detta direktiv.

2. Den disponibla solvensmarginalen skall motsvaras av tillgångar i försäkringsföretaget som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden, inklusive följande:

a) Det inbetalda aktiekapitalet eller, när det gäller ett ömsesidigt försäkringsföretag, det faktiska garantikapitalet med tillägg för eventuella medlemskonton, förutsatt att samtliga följande kriterier uppfylls:

i) I stiftelseurkund och stadgar skall föreskrivas att betalningar från dessa konton till medlemmar endast får ske i den utsträckning detta inte medför att den disponibla solvensmarginalen understiger den föreskrivna nivån eller, efter det att företaget har upplösts, om samtliga andra skulder i företaget har lösts.

ii) I stiftelseurkund och stadgar skall föreskrivas att, om sådana betalningar som avses i led i sker av annan anledning än att ett enskilt medlemskap skall upphöra, de behöriga myndigheterna skall under rättas minst en månad i förväg och under denna period kunna förbjuda utbetalningen.

iii) De berörda bestämmelserna i stiftelseurkund och stadgar får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot ändringen, vilket dock inte påverkar tillämpningen av de kriterier som anges i leden i och ii.

b) Reserver (lagstadgade och fria) som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser.

c) Vinsten eller förlusten efter avdrag för utdelning.

d) I den utsträckning som detta medges i nationell lag: de vinstreserver som redovisas i balansräkningen, om dessa kan användas till täckande av förluster och inte har avsatts för utdelning till försäkringstagarna.

Den disponibla solvensmarginalen skall minskas med beloppet för de egna aktier som försäkringsföretaget innehar direkt.

3. Den disponibla solvensmarginalen får också utgöras av följande:

a) Kumulativt preferensaktiekapital och förlagslånekapital upp till högst 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen, varav högst 25 % får bestå av förlagslån eller kumulativa preferensaktier med fast löptid, förutsatt att det finns bindande avtal om att förlagslåne- eller preferensaktiekapitalet, i händelse av att försäkringsföretaget går i konkurs eller likvidation, skall ha prioritet efter alla övriga borgenärsfordringar och inte får betalas ut förrän alla andra vid tillfället utestående skulder har lösts.

För förlagslånekapital gäller dessutom följande villkor:

i) Endast helt inbetalda medel får beaktas.

ii) För lån med fast löptid skall den ursprungliga löptiden vara minst fem år. Senast ett år före förfallodatum skall försäkringsföretaget till de behöriga myndigheterna för godkännande lämna en plan för hur den disponibla solvensmarginalen skall kunna behållas på, eller ökas till, den föreskrivna nivån då lånet löper ut, såvida inte den andel av den disponibla solvensmarginalen som motsvaras av lånet gradvis har minskat under minst de senaste fem åren före förfallodatum. De behöriga myndigheterna får tillåta förtidsinlösen av sådana lån, om försäkringsföretaget ansöker om detta och förutsatt att dess disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

iii) Lån utan fast löptid måste ha minst fem års uppsägningstid, med undantag av de fall då de inte längre kan anses ingå i den disponibla solvensmarginalen eller då ett förhandsgodkännande från de behöriga myndigheterna särskilt krävs för förtidsinlösen. I det senare fallet skall försäkringsföretaget underrätta de

behöriga myndigheterna senast sex månader före det datum då det avser att göra förtidsinlösen, och företaget skall därvid ange den disponibla solvensmarginalen och den föreskrivna solvensmarginalen, såväl före som efter återbetalningen. De behöriga myndigheterna skall endast godkänna återbetalningen om försäkringsföretagets disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

- iv) Låneavtalet får inte ingå någon klausul om att skulden, under vissa särskilt angivna omständigheter utöver avveckling av försäkringsföretaget, skall förfalla till betalning före de avtalade förfallodagarna.
 - v) Låneavtalet får ändras endast om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot den föreslagna ändringen.
- b) Värdepapper utan fast löptid samt andra instrument, inbegripet andra kumulativa preferensaktier än sådana som avses i led a, upp till 50 % av den lägsta av den disponibla solvensmarginalen och den föreskrivna solvensmarginalen för det sammanlagda beloppet av de värdepapper och förlagslån som avses i a, om de uppfyller följande villkor:
- i) De får inte återbetalas på innehavarens initiativ eller utan den behöriga myndighetens förhandsgodkännande.
 - ii) Utställandeavtalet skall ge försäkringsföretaget möjlighet att uppskjuta räntebetalningar.
 - iii) Långivarens fordran på försäkringsföretaget skall i sin helhet ha förmånsrätt efter samtliga prioriterade borgenärer.
 - iv) Handlingarna vid utställandet av värdepapperen måste innehålla bestämmelser om att lånekapital och obetalda räntor får användas till förlusttäckning och möjliggöra för försäkringsföretaget att fortsätta sin verksamhet.
- v) Endast helt inbetalda belopp får beaktas.

4. På försäkringsföretagets ansökan med åtföljande bevis, hos den behöriga myndigheten i hemlandet och med den myndighetens godkännande får den disponibla solvensmarginalen också utgöras av följande:

- a) Fram till och med den 31 december 2009: ett belopp motsvarande 50 % av företagets framtida vinst, men inte mer än 25 % av det belopp som är lägst av den disponibla solvensmarginalen och den föreskrivna solvensmarginalen. Vinstens storlek erhålls genom multiplicering av den uppskattade årsvinsten med en faktor som motsvarar försäkringsavtalens genomsnittliga återstående giltighetstid. Denna faktor får inte överstiga 6. Den uppskattade årsvinsten får inte överstiga det aritmetiska medelvärdet av den uppnådda vinsten under de senaste fem räkenskapsåren i de verksamhetsgrenar som anges i artikel 1.1.

De behöriga myndigheterna får medge att sådana belopp ingår i den disponibla solvensmarginalen endast

- i) om en aktuariell rapport inlämnas till den behöriga myndigheten med en beräkning av sannolikheten av dessa framtida vinsters uppkomst, och
 - ii) i den mån framtida vinster från dolda nettoreserver enligt led c nedan inte redan beaktats,
- b) Om zillmering inte tillämpas eller, om zillmering tillämpas och denna inte uppgår till de tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien: skillnaden mellan en ej zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsmatematisk avsättning och en försäkringsmatematisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien. Detta belopp får emellertid inte överstiga 3,5 % av summan av skillnaderna mellan kapitalbeloppen för livförsäkringar och de försäkringsmatematiska avsättningarna för samtliga försäkringsavtal där zillmering är möjlig. Denna skillnad skall minskas med beloppet för varje ej avskriven anskaffningskostnad som redovisas som tillgång.
- c) Dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar, i den mån sådana dolda nettoreserver inte är av exceptionell natur.
- d) Hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital, så snart den inbetalda delen uppgår till 25 % av nämnda kapital, upp till 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen.

5. Ändringar av punkterna 2, 3 och 4 i syfte att beakta en utveckling som motiverar tekniska justeringar av de tillgångar som får motsvara den disponibla solvensmarginalen skall antas enligt förfarandet i artikel 2 i direktiv 91/675/EEG (*).

(*) EGT L 374, 31.12.1991, s. 32.

Artikel 19

1. Om inte annat följer av artikel 20 skall den föreskrivna solvensmarginalen bestämmas så som anges i punkterna 2–7 beroende på vilken försäkringsklass som avses.

2. För sådan försäkring som avses i artikel 1.1 a och b, med undantag för försäkring knuten till investeringsfonder, och för sådan verksamhet som avses i artikel 1.3, skall minsta föreskrivna solvensmarginalen motsvara summan av följande två resultat:

- a) Första resultatet:

Ett tal som motsvarar 4 % av de försäkringstekniska avsättningarna avseende direkt försäkringsverksamhet och mottagen återförsäkring utan avdrag för avgiven återförsäkring skall multipliceras med ett procenttal som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan de totala försäkringstekniska avsättningarna, beräknade efter avdrag för avgiven återförsäkring, och de försäkringstekniska avsättningarna brutto. Detta procenttal får dock inte var mindre än 85 %.

b) Andra resultatet:

För försäkringsavtal, där risksumman inte är negativ, multipliceras ett tal motsvarande 0,3 % av det totala beloppet för sådan risksumma, som försäkringsföretaget iklätt sig ansvar för, med ett tal som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan det totala beloppet för den risksumma, som företaget förblir ansvarigt för efter avgiven återförsäkring och retrocession, och det totala beloppet för risksumman. Denna kvot får dock inte vara mindre än 50 %.

När det gäller temporär dödsfallsförsäkring med en längsta löptid av tre år skall denna multiplikationsfaktor vara 0,1 %. För sådana försäkringar med en löptid på mer än tre år men högst fem år skall denna faktor vara 0,15 %.

3. När det gäller sådan tilläggförsäkring som avses i artikel 1.1 c skall den föreskrivna solvensmarginalen motsvara den föreskrivna solvensmarginalen för skadeförsäkringsföretag som föreskrivs i artikel 16a i direktiv 73/239/EEG, varvid artikel 17 i det direktivet inte skall tillämpas.

4. För det slag av permanent, icke uppsägbar, sjukförsäkring som avses i artikel 1.1 d skall den föreskrivna solvensmarginalen motsvara

a) 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna, beräknade i enlighet med punkt 2 a i denna artikel, samt

b) den föreskrivna solvensmarginalen för skadeförsäkringsföretag som föreskrivs i artikel 16a i direktiv 73/239/EEG, varvid artikel 17 i det direktivet inte skall tillämpas. Villkoret i artikel 16a.6 b i det direktivet om att avsättningar skall göras för stigande ålder kan emellertid ersättas med kravet att rörelsen skall vara gruppbaserad.

5. För sådan verksamhet som avses i artikel 1.2 b (kapitaliseringsverksamhet) skall den minsta föreskrivna solvensmarginalen motsvara 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna enligt punkt 2 a i denna artikel.

6. För tontiner som avses i artikel 1.2 a skall den föreskrivna solvensmarginalen motsvara 1 % av tillgångarna.

7. För försäkring som avses i artikel 1.1 a och b och som är knuten till investeringsfonder samt för sådan verksamhet som avses i artikel 1.2 c, d och e skall den föreskrivna solvensmarginalen motsvara summan av följande:

a) 4 % av de tekniska avsättningarna enligt beräkning i punkt 2 a i denna artikel, i den utsträckning försäkringsföretaget påtar sig en placeringsrisk.

b) 1 % av de tekniska avsättningarna enligt beräkning i punkt 2 a i denna artikel, i den utsträckning företaget inte påtar sig någon placeringsrisk, men det belopp som avsatts till täckande av driftskostnaderna fastställts för en period som överstiger fem år.

c) 25 % av de driftsutgifter som netto kan hänföras till dessa avtal för det senaste räkenskapsåret, i den utsträckning försäkringsföretaget inte påtar sig någon placeringsrisk, och det belopp som avsatts till täckande av driftskostnaderna inte fastställts för en period som överstiger fem år.

d) 0,3 % av risksumman beräknad enligt punkt 2 b i denna artikel, i den utsträckning försäkringsföretaget försäkrar dödsfallsrisk.

Artikel 20

1. En tredjedel av den föreskrivna solvensmarginalen, fastställd enligt artikel 19, skall utgöra garantifonden. Den skall bestå av sådana poster som anges i artikel 18.2, 18.3 och, efter godkännande av de behöriga myndigheterna i hemlandet, artikel 18.4 c.

2. Garantifonden skall uppgå till minst 3 000 000 euro.

Varje medlemsstat får föreskriva att den minsta garantifonden får nedsättas med en fjärdedel, när det gäller ömsesidiga och liknande institut samt tontiner.”

3. Följande artikel skall införas:

”Artikel 20a

1. Det belopp i euro som fastställs i artikel 20.2 skall ses över årligen med början den 20 september 2003, så att det avspeglar förändringar i det europeiska konsumentprisindexet för samtliga medlemsstater som offentliggörs av Eurostat.

Beloppet skall justeras automatiskt genom att grundbeloppet i euro höjs med den procentuella förändringen av index för perioden mellan ikraftträdandet av detta direktiv och tidpunkten för den senaste översynen och rundas av uppåt till närmaste 100 000-tal euro.

Om förändringen i procent sedan förra justeringen är mindre än 5 % skall ingen justering göras.

2. Kommissionen skall årligen underrätta Europaparlamentet och rådet om översynen och det justerade belopp som avses i punkt 1.”

4. Följande artikel skall införas:

”Artikel 24a

1. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga myndigheterna har tillräckliga befogenheter för att kunna kräva en finansiell saneringsplan för försäkringsföretag, om dessa myndigheter bedömer att försäkringstagarnas rättigheter hotas. En sådan finansiell saneringsplan måste åtminstone innehålla uppgifter eller bevis för de kommande tre räkenskapsåren av följande slag:

a) Uppskattade driftskostnader, särskilt löpande allmänna omkostnader och provisioner.

- b) En detaljerad prognos över intäkter och kostnader avseende direkt försäkring samt mottagen och avgiven återförsäkring.
- c) Prognostiserad balansräkning.
- d) En uppskattning av storleken på de medel som är avsedda att täcka försäkringsförpliktelser och föreskriven solvensmarginal.
- e) Företagets allmänna policy i fråga om återförsäkring.

2. Om försäkringstagarnas rättigheter är hotade på grund av att försäkringsföretagets ekonomiska ställning försämrats, skall medlemsstaterna se till att de behöriga myndigheterna har befogenhet att kräva att ett försäkringsföretag skall ha en högre föreskriven solvensmarginal för att säkerställa att det kan uppfylla solvenskraven inom den närmaste tiden. Nivån på denna högre föreskrivna solvensmarginal skall fastställas utifrån en sådan finansiell saneringsplan som avses i punkt 1.

3. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga myndigheterna har befogenhet att justera ned värdena av alla poster som kan ingå i den disponibla solvensmarginalen, i synnerhet i de fall där dessa posters marknadsvärde har förändrats i betydande utsträckning sedan utgången av föregående räkenskapsår.

4. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga myndigheterna har befogenhet att minska nedsättningen, på grundval av återförsäkring, av den solvensmarginal som fastställts i enlighet med artikel 19, om

- a) återförsäkringsavtalen har ändrats eller försämrats i betydande utsträckning sedan föregående räkenskapsår, eller
- b) det inte finns någon, eller bara en obetydlig, risköverföring i kontrakten för återförsäkring.

5. Om de behöriga myndigheterna krävt en finansiell saneringsplan för försäkringsföretaget i enlighet med punkt 1 skall de inte utfärda intyg i enlighet med artikel 10.3 andra stycket i detta direktiv, artikel 14.1 a i rådets direktiv 90/619/EEG (andra livförsäkringsdirektivet) (*) och artikel 11.2 i rådets direktiv 92/96/EEG (tredje livförsäkringsdirektivet) (**), så länge de anser att försäkringstagarnas rättigheter är hotade enligt vad som avses i punkt 1.

(*) EGT L 330, 29.11.1990, s. 50. Direktivet senast ändrat genom direktiv 92/96/EEG (EGT L 360, 9.12.1992, s. 1).

(**) EGT L 360, 9.12.1992, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/64/EG (EGT L 290, 17.11.2000, s. 27)."

Artikel 2

Övergångsperiod

1. Medlemsstaterna får medge försäkringsföretag, som vid tidpunkten för ikraftträdandet av detta direktiv inom deras territorier bedriver verksamhet i en eller flera av de försäk-

ringsklasser som anges i bilagan till direktiv 79/267/EEG, en tidsfrist om fem år från och med den dag då detta direktiv träder i kraft för att uppfylla kraven i artikel 1 i det här direktivet.

2. Medlemsstaterna får medge företag som avses i punkt 1 och som vid femårsperiodens utgång inte till fullo har uppnått den föreskrivna solvensmarginalen, en tilläggsperiod som inte får överskrida två år för att göra detta, förutsatt att företagen i enlighet med artikel 24 i direktiv 79/267/EEG till de behöriga myndigheterna för godkännande har överlämnat en plan med de åtgärder som skall vidtas för att uppnå detta krav.

Artikel 3

Införlivande

1. Medlemsstaterna skall senast den 20 september 2003 anta de lagar och andra författningar som krävs för att följa detta direktiv. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall besluta om att de bestämmelser som avses i punkt 1 först skall tillämpas vid tillsynen med utgångspunkt från redovisningar för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2004 eller under det kalenderåret.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

4. Senast den 1 januari 2007 skall kommissionen till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport om tillämpningen av detta direktiv och, om så är nödvändigt, om behovet av ytterligare harmonisering. Rapporten skall ge upplysning om hur medlemsstaterna har utnyttjat de möjligheter som medges i detta direktiv och särskilt huruvida det utrymme för skönsmässig bedömning som de nationella tillsynsmyndigheterna har tillerkänts har medfört större skillnader i tillsynen på den inre marknaden.

Artikel 4

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

*Artikel 5***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 5 mars 2002.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

R. DE RATO Y FIGAREDO

Ordförande
